En toch moet om het terrein waarop dit gebod heerscht, met vasten blik te kunnen overzien, nog een opmerking van gewicht aan het gezegde toegevoegd. Een iegelijk stelt prijs op een *goeden naam*, staat op wat hij *zijn eere* noemt, en schrikt zoo hij hoort, dat er een *min goed gerucht* van hem uitgaat. Nu scheelt de beteekenis van iemands naam en zijn eere naar de beteekenis van zijn persoon. Er zijn enkele personen, wier naam door heel de wereld uitgaat; er zijn er die een Europeeschen naam wisten te verwerven; anderen zagen hun naam uitgaan tot de grenzen van hun eigen vaderland; er zijn stadsberoemdheden en dorpsberoemdheden; maar er zijn er ook velen wier naam schuilen blijft in den zeer engen kring van hun familie, hun bekenden en hun gezin. Het verschil in afmeting tusschen naam en naam is dus onder menschen ongelooflijk groot. Soms omvat deze naam de wereld, en een andermaal komt ge iemands naam niet dan met moeite in zijn eigen dorp op het spoor. Maar, hoe die naam zich ook beurtelings moge uitzetten of inkrimpen, toch gevoelt een ieder dat hem in zijn kring, zij die nu groot of klein, aan een goeden naam, aan een naam met eere, o, zooveel gelegen is. Er vormt zich altoos om ons heen zekere publieke opinie omtrent onzen persoon, die voor onzen vrede, voor ons verkeer onder menschen, en voor onze toekomst van de grootste beteekenis is. Immers niet zooals we zijn, maar zooals we leven in de algemeene voorstelling, zóó bestaan we metterdaad voor onze medemenschen; naar dien maatstaf wordt met ons aangerekend; op dien prijs worden we geschat.

Zoo is dus deze publieke opinie omtrent ons een onzichtbare afteekening van onzen persoon in het bewustzijn van onze medemenschen; de band die onzen persoon aan de wereld van hun gedachten verbindt; en daardoor een der machtigste factoren waardoor ons levenslot beheerscht wordt. Persoonlijk staan we meestal slechts met een kleinen kring in nauwere gemeenschap; van aangezicht tot aangezicht kent slechts een kleine groep menschen ons; en nog minder in aantal zijn ze, die ons genoeg van nabij kennen, om werkelijk over ons te kunnen oordeelen. Maar veel breeder is de kring van personen, in wier wereld van gedachten we toch bestaan en voorkomen, en in wier bewustzijn we dus zekere gestalte hebben erlangd. En hierdoor nu vormt zich in algemeenen zin wat men noemt *onze naam* onder menschen. Ons eigen bewustzijn is als een spiegel, waarin wij het beeld van onze medemenschen opvangen, en zelf worden we wederkeerig opgevangen in den spiegel van het bewustzijn onzer medemenschen. Dit maakt dat men over ons spreekt, dat men zich een opinie over ons vormt, en zoo dikwijls iets in ons de aandacht trekt, een oordeel over ons velt. Door het uitspreken nu van die opinie en van al zulk oordeel, vormt zich dan van lieverlee zekere vaststaande voorstelling over onzen persoon, en het is alzoo dat onze naam onder de menschen tot zekere vastheid komt.

Daar nu van dezen goeden of slechten naam zoo naamloos veel voor ons afhangt, blijkt genoegzaam op wat bedenkelijke wijze onze medemenschen ons in hun macht hebben. Beoordeelen ze ons gunstig, hebben ze met ons op, en schenken ze ons alzoo een *goeden* naam, dan verrijken ze ons met wat naar luid van de Schrift beter is dan olie. Maar ook, zijn ze ons ongunstig, hebben ze iets op ons tegen, en geven ze ons alzoo een *slechten* naam, dan breken ze daardoor ons geluk. Hierin nu zou niets steken, zoo de vierschaar van deze publieke opinie zuiverlijk en naar de waarheid in het binnenste oordeelde. Maar natuurlijk dat *kan* ze niet. Ze moet wel op den schijn afgaan, haar oordeel moet wel rusten op een ontvangen indruk; harten en nieren proeven kan ze niet. Doch niet alleen, dat ze niet bij machte is, om een rechtvaardig oordeel te vellen, en daardoor in zoo menig geval veel te gunstig, en in menig ander geval veel te ongunstig oordeelt, maar ook wordt ze niet zelden op een dwaalspoor geleid door opzettelijken toeleg. Die opzettelijke toeleg kan uitgaan van een concurrent, van een tegenstander, van een persoonlijken vijand, die zich op ons wreken wil, of er belang bij heeft, om ons te drukken. Maar hij kan ook uitgaan van uzelven, als ge met opzet het éene doet en het andere laat, om aan uw medeburgers een gunstigen indruk van uzelven te geven, of een ongunstigen indruk geven zou te bedekken. Of eindelijk kunnen er in de publieke opinie zelve drijfveeren werken, die tegen uw streven en bedoelen ingaan, en daarom zich vijandig tegenover u stellen. Voegt ge hier nu bij al hetgeen ook zonder opzettelijken toeleg, door misverstand, bij vergissing, bij ongeluk den schijn tegen u kan doen rijzen, en alzoo uw beeld in ongunstig daglicht plaatst, dan beseft ge wat ontzettende macht uw medemenschen door die publieke opinie, d. i. door den goeden of slechten naam dien ze u geven, over u uitoefenen, en hoe ge in de meeste gevallen eigenlijk machteloos aan hun wilkeur zijt overgeleverd.

Er is ons, door dien naam, door die opinie *over* elkander, zulk een doodelijk wapen *tegen* elkaander in handen gegeven, dat de aanranding van iemands naam wel tot een der ergste zonden moet gestempeld worden. En wijl nu de Heere wist wat kwaad met name deze zonde onder menschen brouwen zou, wat gif ze zou mengen, wat tranen ze zou doen schreien, en wat zedelijke verwoesting ze zou aanrichten, daarom heeft Hij aan het gebod: Gij zult niet dooden, niet echtbreken, en niet stelen, ook nog dit vierde: „Gij zult geen valsch getuigenis geven tegen uw naaste" toegevoegd, omdat eerst als ook *onze naam* beschermd is, ons leven onder menschen veilig staat.

Ook in dit gebod spreekt goddelijke barmhartigheid.

KUYPER.

„Doch zij deden naar hunne eerste wijze."

Doch zij hoorden niet, maar zij deden naar hunne eerste wijze. 2 Kon. 17: 40.

»Zal ook een moorman zijn huid veranderen?" vraagt de Heere. Wij zouden zeggen: Kan een neger ooit blank worden als een Europeaan? En om dezelfde gedachte nogmaals aan te dringen, voegt de Heere er bij: »Of zal een luipaard ooit zijn vlekken verliezen?"

Twee snijdende vragen, die natuurlijk niet op den neger en den luipaard, maar op den mensch in zijn stand voor zijn God doelen; want er volgt op: Als dat kon, als de neger blank en de luipaard zonder vlekken kon worden, »zoo zoudt gij het goede kunnen doen, die geleerd zijt kwaad te doen."

En deze onmacht, om onze natuur om te zetten, was zelfs onder de Heidenen, die God niet kennen, reeds zoo diep gevoeld, dat men te Rome een dichter hoorde zingen: »Al jaagt ge de kwade neiging van uw natuur met een hooivork uw hart uit, toch sluipt ze altoos weer naar binnen."

En nu is dit onder het genadeverbond zeer zeker anders.

Wat *niet* de mensch vermocht, vermag *de Heere*; en door zijn wondere wedergeboorte, gevolgd door de afsnijding der zonde in het sterven, brengt hij het metterdaad te weeg, dat eens, na den oordeelsdag, een geheele schare van verkorenen die niemand tellen kan, *zoo zelt als sneeuw* voor den Troon zal schitteren, daar ze toch vroeger één voor één zwarter dan de moorman in hun ziel waren; of ook dat ze *zonder één vlek of rimpel* voor Gods aangezicht zullen verschijnen, daar ze toch vroeger een hart hadden, als een luipaard zoo gevlekt.

En al is dit nu nog niet zoo in de volle uitwerking, toch is het reeds waar in de kiem en in den wortel. „Wie uit God geboren is, roept de apostel Johannes triomfeerend uit, zondigt niet, en hij *kan* niet zondigen, want het zaad van God blijft in hem."

Juist dus wat bij Jeremia betuigd wordt, dat de mensch *niet* kan: »Goed doen hoewel hij kwaad geleerd is", dat brengt God in den mensch door zijn genade tot stand.

Er zijn er die licht opvingen van boven, en dat licht schijnen laten, en om wier wille verheerlijkt wordt hun Vader die in de hemelen is.

— —

En toch, ook al belijdt Gods kind dit volmondig en met een Amen der dankzegging, toch blijft er ook bij die heerlijke belijdenis altijd iets over dat hem beklemt.

De zucht, om geheel heilig, heilig ook in de uitwerking, reeds hier op aarde te wezen, komt zoo vanzelf in zijn hart op.

O, Wat zou dat heerlijk wezen, als een verlost zondaar, met de eerste geloofsritseling, niet alleen uit de toerekening van zijn schuld, maar ook uit alle gemeenschap, aanraking en besmetting van de zonde uit was.

Neen, het is haast niet in te denken, maar stel het u toch eens voor, wat hemelsche weelde dat zijn zou, als geen de minste lust of neiging tot zonde ooit ons meer bekroop, als elken morgen, en elken avond niet anders dan de reinste lust en liefde, om God te dienen, onze ziel verteerde, en als het volkomenste evenwicht onafgebroken één heilige harmonie in ons in- en uitwendig leven bewaarde.

Dat zou de hemel op aarde wezen, niet waar?

Daarmee zou u hier reeds de rijke vervulling zijn in den schoot geworpen van al wat ge eeuwiglijk voor uw ziel van uw God wacht.

Te veel, te groot, te rijk ware zulke weelde voor uw leven op deze bezoedelde aarde. Maar daarom toch een heerlijke gedachte, waarnaar ons hart soms in verterend heimwee uitgaat.

Maar laat ons nuchteren zijn.

Zoo is het niet. Zoo *kan* het nog niet wezen. Zoo heeft God het hier op aarde voor zijn kinderen nog niet *gewild*.

De wereld blijft nog verlokken. Ons eigen vleesch blijft ons nog bekoren. Satan gaat nog voort ons zijn strikken te spannen. De inwonende zonde druppelt nog telkens gif in ons levensbloed.

Vandaar ons worstelen, vandaar ons strijden, en alleen wie in dien strijd volhardt tot den einde toe, wordt eens gekroond als overwinnaar.

— —

Maar nu is er iets, dat bij deze nawerking der zonde zeer sterk in het oog valt, en dat is, dat Gods kinderen, ook als ze na hun toebrenging weer struikelen, dat altoos *»doen op de eerste wijze"*, gelijk het in het woord uit Koningen heet, dat we hierboven schreven *„Zij deden weer naar hunne eerste wijze."*

Dit wil dan zeggen, dat een kind van God, ook na zijn bekeering, niet slechts in het algemeen neigingen tot zonde in zich voelt opwellen, maar dat het altoos zijn persoonlijke zonden zijn die terugkeeren.

Wie vroeger in zonde van hoogmoed viel, valt weer in zonde van hoovaardij. Wie eertijds onder zijn zelfzucht bezweek, valt weer in de strikken van zijn egoïsme. Wie leed aan zonde van zinlijkheid en ijdelheid, laat zich weer bekoren door wat voor oogen is. Wie een geldwolf was, valt weer in de afgoderij van Mammon. Wie met heerschzucht tobde, wordt weer overmand door diezelfde zonde. Kortom, het blijft altoos de oude booze kennis die terugkeert. Zonde van dezelfde soort. Een zelfde kant van het hart die bloot altoos weer zondigen naar dezelfde wijze.

En dat juist werkt zoo ontmoedigend, en stoort voor zoo menig kind van God de verzekering van zijn heilstaat.

Zie, hij is nu tot God bekeerd. En immers in die ure der bekeering heeft hij Satan en de wereld afgezworen, maar om den Heere zijn God te dienen, en Hem lief te hebben met zijn geheele hart. En toen hij de zonde afzwoer, heeft hij niet maar zekere zonde in het algemeen afgezworen, maar daarbij vooral en met name gedacht aan de zonde die hem dusver het meest in zijn conscientie had aangeklaagd.

Wie ook ooit weer in zijn hart werd toegelaten, *die* booze vijand zijner ziel zou nooit weer gastvrijheid erlangen.

En nu, een korten tijd liet die zonde ook af en het scheen of haar bekoring had opgehouden.

Maar... en dat ontmoedigt dan zoo..., ten leste is diezelfde oude booze zonde toch weer komen aankloppen, en het hart van Gods kind heeft, zoo al niet ingewilligd, dan toch gevoeld, dat het aan die zonde nog banden had.

— —

En toch, als we dieper in het wezen der zaak doordringen, moet dat u niet ontmoedigen, maar eer uw moed verwakkeren om te dapperder en te volhardender te strijden.

Wat toch is de toestand?

Zonde, zonder naam, zonder eigen karakter, zonder stempel van een eigen soort, bestaat er eenvoudig niet onder de menschen. Evenmin als ge kunt zeggen, dat is een boom, zonder meer, omdat elke boom een eik, een beuk, een peppel, wilg of wat niet al is, zoo ook kunt ge niet zeggen: Dit is nu *de zonde*, om de eenvoudige reden, dat alle zonde steeds óf zonde van hoogmoed, óf van zinlijkheid, óf van egoïsme enz. is.

Het *kan* dus niet anders, of ook in u *moet* de zonde wel een bepaalde gestalte, een bepaalden vorm aannemen. Zonde van een bepaalde soort, een eigen strekking, een eigenaardige tint en kleur zijn.

En dit nu gaat niet bij geval, maar hangt samen met uw bloedmenging, met uw geslachtstraditiën, met uw karakter, met uw aanleg, met uw inborst, met uw talenten, met uw opvoeding, met uw omgeving, met uw beroep, met uw lief en leed, dat ge ervaren hebt.

In de wedergeboorte vernietigt en vernietigt God de Heere niet, wat Hij in uw schepping in u verordineerd had; maar Hij *herschept* het ingezonkene, en brengt al wat naar uw voorverordineering bij u hoort, in u terug.

Al het eigenaardige van uw persoonlijkheid *behoudt* God dus in uw wedergeboorte.

Gij moet niet maar *een* kind Gods worden, maar een *bepaald* kind Gods. Een kind Gods van een eigen soort, met een eigen stempel; *anders* dan elk ander kind Gods.

Gelijk er aan een boom geen twee bladen volkomen gelijk zijn, zoo vindt ge ook in geen gezin twee kinderen die precies eender zijn. Er is altoos verschil, onderscheid, schakeering. De een is anders dan de andere.

En zelfs in den minst scherp geteekende, is altoos iets persoonlijks.

Welnu, zoo zal het dan ook zijn in het Vaderhuis, daarboven, als God eens al zijn kinderen thuis heeft. Want ook dan ontvangt een kind Gods een witten keursteen, en op dien keursteen een nieuwen naam, dien niemand kent, dan die hem ontvangt. Wat zeggen wil, dat er in ieder kind Gods een eigen mysterie zal overblijven, waardoor hij van alle andere kinderen Gods verschilt, om alzoo op een eigen wijze niet als één uit velen, maar met een eigen stem en op een eigen toon eeuwiglijk zijn God te kunnen verheerlijken.

— —

Maar hiermee verandert dan ook de indruk, dien het terugkeeren van de oude verleiding, het weer lokken van dezelfde zonde, op uw innerlijk leven moet teweegbrengen.

Gij hadt in uw bekeering uw persoon prijs gegeven, om zonder meer *een* kind van God te worden. En nu komt uw God u zeggen en toonen, dat Hij hoogere gedachten over u heeft. Dat Hij uw persoon *niet* prijs gaf, maar in uw bekeering staande hield, en dat het heilig doel van zijn genade is, om juist u, met uw eigen karakter, mits geheiligd, met uw eigen persoonlijkheid, maar dan gewijd, met uw eigenaardige neiging, maar dan volkomen geloutert, Hem tot prijs, eens in zijn hemel te doen ingaan.

Juist in die droeve, bittere ervaring, dat de oude zielsvijand terugkeert, ontdekt God de Heere u dan aan u zelf.

Zóó en niet anders is de vorm, dien bij u de zonde aannam, en altoos weer zal aannemen, omdat zóó en niet anders de eigenaardige structuur van uw persoon is, en ge hierdoor aan uw zonde altoos die bepaalde kleur geeft.

Maar dan verlevendigt dit ook juist den moed, in stee van u te ontmoedigen.

Dit toch weet ge wel, dat in ieders natuur en persoon juist die wapenen schuilen, die tegen zijn natuurlijken vijand het meest doeltreffend zijn.

Reeds in de dierenwereld ziet ge, hoe God aan elk dier juist de wapenen gaf, die tegen zijn vijand het doeltreffendst zijn.

En zoo is het ook hier.

Tegen een onbekenden vijand is het moeilijk strijden, maar tegen uw ouden vijand, dien gij van der jeugd af kent, is de strijd u niet vreemd. Gij kent dien vijand. Gij kent zijn tagen en verlokkingen. Gij weet tijd en plaats en gelegenheid, waarin hij u overwon. Gij kunt hem daarom zooveel lichter ontwijken, en voor u bij den strijd den voordeeligsten stand nemen. Gij kunt tegen hem waken. Ge kunt uw God tegen hem bidden. En na gebeden te hebben kunt ge tegen hem strijden.

Tegen hem strijden met bitterheid, om de wonde die hij u sloeg. Met wraakzucht in het hart, om hem zijn vroeger geweld te vergelden. Met heilige eerzucht, om nu, nu er een andere kracht in u werkt, niet weer onder te liggen.

Want vergeet niet, is het waar dat uw zonde altoos weer op de oude persoonlijke wijze zal werken, ook uw God werkt met zijn genade op het eigenaardige van uw karakter en uw persoon in. Ge ontvangt dus niet maar genade, maar een bepaalde soort van genade. En ook die genade vergist zich niet, maar is op uw persoon berekend.

En daarom, verlies u niet in ijdele klacht, en zweef niet over de oppervlakte van uw leven; maar zie het helder in, dat uw zonden altoos, tot uw dood toe, uw bepaalde zonden blijven zullen. En in stee van ontmoedigd te worden, zult ge *dubbelen moed* grijpen, en het zal uw lust en uw vreugde worden, in 's Heeren kracht, juist die bepaalde zonden te weerstaan.

KUYPER.

Amsterdam, 14 April 1893.

Mr. Guyot.

De heer Mr. Guyot zond ons een afdruk toe van het *Groningsch* Gemeenteblad, waarin o. m. op bl. 247 staat afgedrukt, wat hij in den Groningschen gemeenteraad sprak, naar aanleiding van de quaestie over de toelating in het Gasthuis.

Die conventualen moesten volgens de stichtingsoorkonde zijn van „de Gereformeerde religie", en nu stelden Burg. en Weth. voor, hieronder te verstaan, »de leden der Nederlandsche Hervormde kerk".

Blijkens het door hem zelf gecorrigeerde verslag, zei nu Mr. Guyot hiervan o.a. het volgende:

Spr. komt op tegen de zienswijze dat: »behoorende tot de Gereformeerde religie", wil zeggen: »behoorende tot de Nederlandsche Hervormde kerk". Men zegt: zij die oudtijds behoorden tot de »Gereformeerde religie", dat waren zij die tot de toenmalige Staatskerk behoorden. Aan die kerk is opgevolgd de Nederl. Hervormde kerk. Alzoo slechts leden dier kerk kunnen in bedoelde gasthuizen geplaatst worden.

Maar nu vindt men niet in één, maar in talrijke resolutiën, zoowel vóór als na de revocatie van het Edict van Nantes, dat iemand wegens de gereformeerde religie uit Frankrijk gevlucht, zich om die religie vrijelijk te kunnen exerceeren, hier neergezet heeft en hem het burgerrecht of andere gunsten door de stad verleend worden. Deze personen sloten zich niet bij de staatskerk maar bij de Fransche kerk aan, die kort na de revocatie een zelfstandig bestaan kreeg, eigen predikanten, eigen kerkeraad, eigen armenzorg had.

Naast de Staatskerk bestond dus nog een andere kerk wier leden ook behoorden tot de »Gereformeerde religie". Niet uitsluitend de leden der Staatskerk behoorden alzoo tot die religie. Minstens ook zij die tot de Fransche kerk behoorden.

Spr. gelooft daarom dat aan de uitdrukking »behoorende tot de Gereformeerde religie" — er staat »Gereformeerde religie", niet Gereformeerde kerk — eene ruimere beteekenis moet worden gehecht, dat daaronder moet worden verstaan »personen van de protestantsche geloofsbelijdenis", waaronder even als oudtijds onder het woord Gereformeerden niet begrepen waren en zijn Mennonieten, Doopsgezinden, Katholieken en Israëlieten. Met het oog op de omstandigheid, dat naast de staatskerk een andere kerk bestond, wier leden ook behoorden tot de »Gereformeerde religie", gaat het niet aan te zeggen, zooals in het advies van burg. en weth. wordt gezegd, dat »behoorende tot de Gereformeerde religie" wil zeggen: behoorende tot de Nederl. Herv. kerk."

Hieruit blijkt alzoo, dat deze rechtsgeleerde, tevens rechter te Groningen, metterdaad in de zonderlinge dwaling verkeerde, en nog verkeert, dat de Waalsche kerk, omdat zij een eigen kerkeraad heeft, *niet* behoort tot de Nederlandsche Hervormde kerk, en oudtijds *niet* behoorde tot de Staatskerk.

Hoe ongerijmd dit nu is, vereischt geen betoog. Een kenner der historie en van ons huidig kerkrecht *weet*, dat de Waalsche kerken, hoezeer in taal verschillend, wel terdege behoorden tot de Staatskerk, en nu nog behooren tot de Nederlandsche Hervormde kerk.

Ds. Perk, Waalsch predikant, is zelfs voorzitter der Synode van deze kerk.

Even ongerijmd is het, dat Mr. Guyot het ook nu nog blijft voorstellen, alsof „Gereformeerde religie" ooit kon doelen op allen die van *Protestantsche* geloofsbelijdenis zijn. Of zijn de Lutherschen dan geen Protestanten? En acht Mr. Guyot dan heusch dat ook de Lutherschen van de Gereformeerde religie zijn?

Toch schijnt Mr. Guyot, zelfs na onze critiek, zijn historische en statistische fouten nog niet in te zien.

Althans hij zond ons het officieele verslag toe met een briefje op zoo hoogen toon, als ware hij de beleedigde onschuld.

Nu, we zullen hem van dit nummer van ons blad ook een exemplaar toezenden.

Hij kan nu niets meer tot zijn verdediging aanvoeren. Hij zit zoo vast als een muur.

Zijn eigen verklaring hebben we nu afgedrukt, niet een courantenverslag, en in dat officieele verslag staat zijn dubbele blunder.

Onze conclusie *blijft* derhalve, en vrage als nog, wat te oordeelen van onze rechtszekerheid, als zelfs een rechter alzoo over kerkelijke zaken oordeelt?

En of Mr. Guyot nu den zedelijken moed zal hebben, om te erkennen, dat hij ongelijk had?

We zullen het afwachten.

Slechts dit éene blijkt intusschen, dat hij namelijk, zoo dit verslag woordelijk is, althans niet, gelijk de *N. Prov. Gron.* hem zeggen deed, ook nu nog van een Staatskerk had gerept.

Dit nemen we dus terug.

Vertrek van Ds. Beuker.

Tot ons leedwezen zagen we, dat Ds. Beuker een beroep naar de Gereformeerde kerken in Amerika heeft aangenomen.

Want wel misgunnen we aan onze zusterkerken in Amerika zulk een aanwinste niet, maar een man van zijn invloed en positie kan toch ook hier te lande zoo moeilijk worden gemist.

Dat Ds. Beuker nu en dan zeer scherp tegen de *Heraut* kon zijn, belet ons niet dit uit te spreken.

Onder het lezen van die critiek gevoelde een ieder toch, dat er noch Rechthaberei noch hoogheid noch persoonlijke naijver achter school, maar dat Ds. Beuker sprak gelijk hij deed, omdat hij de dingen zóó en niet anders zag.

Die critiek wondde daarom niet en verwijderde niet, maar bracht ten leste over en weder tot gerijpte overtuiging.

Gaat nu zulk een man van ons, dan wordt althans aanvankelijk het evenwicht wel wat verbroken. Er staat een dueldalf minder, waaraan het scheepke der kerk gemeerd kon worden. En ook het broederhart lijdt gemis.

Waar dan nog bij komt, dat de *Vrije kerk* haar redacteur verliest, en daarmee het aantrekkelijke van het altoos goed gestelde *Een en ander*.

Toch hebben we Ds. Beukers besluit te eerbiedigen, dat geheel door familieoverwegingen gemotiveerd schijnt.

Reeds veel dat hem na aan het hart lag, was hem naar Amerika voorgegaan.

Thans volgt hij zelf.

En nu dit eenmaal zoo is, durven we de hope koesteren, dat hij nog een middel in Gods hand moge zijn, om de eere van het Calvinisme op kerkelijk, theologisch en kerkrechtelijk gebied in Amerika te doen rijzen.

Verantwoording.

Zonderling genoeg is in den *Gymnasialen Boekhandel* te Zetten een *Verantwoording* verschenen, niet over de directie van het Gymnasium, maar over de leiding door Ds. Van Lingen gegeven aan de afscheuring, die hier en daar van onze Gereformeerde kerken, uit de actie van 1834, plaats greep.

Geheel zwijgen over dit vlugschrift willen we niet. Toch mag er ook niet te veel van gezegd.

Immers, meest aan Ds. Van Lingen toegerekend worden, al wat hij in deze bladzijden drukken liet, en werd hem daarbij de eisch aangelegd van den theoloog, den man van historie, en den paedagoog, dan zou het oordeel zóó onverbiddelijk hard en derwijs in zedelijken zin vernietigend moeten zijn, dat wij ons wel wachten zullen, zulk een conclusie ten laste van een man, die steeds onze sympathie had, op te maken.

Ons komt het dan ook voor, dat we in dit geschrift met een dwang voorstelling van dweepzucht te doen hebben; en dweepzucht, de historie leert het, maakt blind, en heeft ten gevolge, dat men zijn eigen doen en het doen van ande en in een geheel valsch beeld der verhouding voor zich krijgt.

In zulk een geval nu *wacht* men.

Men wacht al, tot deze overprikkelde toestand weer voor kalmer, nuchterder zin heeft plaats gemaakt. Wat u anders wonden en beleedigen kon, deert u niet. En als straks de blinddoek van de oogen valt, dankt uw weer tot zich zelf gekomen broeder u, dat ge u zoo broederlijk jegens hem gedroegt.

Slechts door een drietal voorbeelden willen we deze onze houding motiveeren.

Onder de tien dusgenaamde gronden van scheuring, luidt punt twee aldus: *„Wij mogen ons evenmin als voor onze personen, voor onze kerk schuldig maken aan verloochening van den naam van onzen dierbaren Heiland"*.

Hiermede is bedoeld, dat in de weglating van het woord „Christelijke" vóór „Gereformeerde kerk" een *verloochening* zou liggen van den naam „van onzen dierbaren Heiland."

Nu weet Ds. Van Lingen, dat de kerken onzer vaderen zich nooit anders dan „Gereformeerde kerken" genoemd hebben zonder meer. Hij weet ook dat deze bijvoeging van „Christelijke" in de beste jaren van de actie van 1834 nooit de officieele naam der kerken was. En hij weet evenzeer uit het keurig betoog van Ds. Sikkel, dat de naam „Christelijke" vóór Gereformeerd in vroeger eeuwen van zeer verdachte herkomst was. Meer nog, hij weet als man van talen, dat de naam van onzen Heere en Heiland in het woord *kerk* zelf reeds inzit.

Dat hij nu desniettemin de weglating van dit woord qualificeert als »verloochening van den naam van onzen dierbaren Heiland", zou in gewonen toestand niet anders dan een verachtelijke poging zijn, om door een op effect berekende en bedrieglijke verklaring enkele onkundigen te vangen. Vooral dat woord *dierbaar* zou de maat doen overloopen.

Is er dan een andere uitweg, dan hier te denken aan die zelfverblinding, die door fanatisme over het oogvlies trekt?

Ten tweede zegt hij: „Hoe hoog wij ook wetenschap stellen en prediking der objectieve verlossing noodig achten, zonder de subjectieve, de bevindelijke waarheid, achten wij die zonder nut voor de eeuwigheid. Wij mogen het volk niet van *haar* (sic) zielevoedsel beroven laten."

Reeds dit *haar* na *volk* is meer dan een verschrijving, en toont wat gemis aan meesterschap over eigen gedachten intrad.

Maar duidelijker komt dit nog in den inhoud dezer woorden uit.

De objectieve verlossing is natuurlijk hetgeen Christus *buiten ons* als Middelaar, ons ten behoeve, volbracht; de subjectieve verlossing is wat de Heilige Geest in ons werkt, om ons het verworven heil toe te passen.

Dat er nu onder ons ook maar één man zou zijn opgestaan, die wel Golgotha, maar niet de noodzakelijkheid van *geloof* en *bekeering* predikte, is zelfs door Ds. Van Lingen nooit beweerd.

Om toch iets te zeggen, stelt hij dan ook tegenover de objectieve *verlossing* niet de subjectieve *verlossing*, maar de subjectieve *waarheid*, en die subjectieve waarheid noemt hij de *bevindelijke*. Een verwarring van begrippen, die met alle logica spot.

Doch erger nog wordt dit, als hij in het slot, die *bevindelijke waarheid* het waarachtig *zielevoedsel* der gemeente noemt.

Het spreekt toch wel vanzelf, dat alle voedsel steeds beginnen moet met *buiten* ons te liggen, en dat het subjectieve bestaat in het *eten* van dit voedsel.

Onze vaderen noemden dan ook het *geloof* de hand of den mond der ziel, waarmee wij het voedsel tot ons nemen. En dat voedsel noemden ze steeds *Gods Woord*, als zijnde de weide, waarin de Dienaren de schapen van Gods kudde welden moeten.

Neen, de man die zoo spreekt, is onze kundige broeder Van Lingen niet. Het is een fanatistische neiging, die zich van hem heeft meester gemaakt.

Dit blijkt ook uit het derde punt, als hij zegt: *„Wij mogen ons niet in het gevaar brengen, te buigen voor kerkelijke leidslieden, die niet als eersten eisch voor de Dienaren des Woords stellen een levend geloof, en een bijzondere roeping tot het werk, om eerst wetenschap en gaven in de tweede plaats als bewijzen onzer roeping te vragen."*

Ook hier verraadt reeds de stijl de stemming van geest. Wat toch is het, te zeggen: „om *eerst* wetenschap en gaven in de

tweede plaats te vragen." Stond er: „Om eerst daarna, in de tweede plaats, naar wetenschap en gaven te vragen", het had zin; nu niet.

Doch ook de zaak, die hier wordt voorgesteld, leidt tot dezelfde conclusie.

Onze stelling was steeds, dat noch Dr. Van Lingen, noch iemand beoordeelen kan, of iemand die zich presenteert, een geloof bezit, dat waarlijk door den Heiligen Geest gewrocht is; en dat de kerken dus nooit iets anders doen kunnen, dan vragen en onderzoeken, of iemand zuiver belijdt, en blijkens getuigenis der broeders, deze belijdenis niet weerspreekt door zijn wandel. In zijn kerk daarentegen, zal Ds. Van Lingen nu gaan uitmaken, of zulk een geloof *een levend* geloof is. Men zal zich opwerpen, als *kenner der harten*, en aldus grijpen in de rechten Gods.

Naar inwendige roeping wordt in onze kerken bij de bevestiging van *elken* Dienaar gevraagd, maar hierbij geheel en uitsluitend afgegaan op zijn eigen verklaring. Ds. Van Lingen zal alnu deze inwendige roeping gaan keuren.

En wat nog het ironaist is, hij zal als bewijs van die inwendige, nog al bijzondere roeping, onderzoek doen naar *wetenschap* en *gaven*.

Nota bene, alsof schoolgeleerdheid ooit eenig bewijs voor inwendige roeping kon zijn, een geleerdheid, die ge vaak bij den meest ongeloovige vindt; en alsof zekere begaafdheid van boeiend spreken, ooit bewijs ware voor een roeping, die geestelijk is, waar juist onder die spreekgaven en talenten van voordracht zoo telkens en telkens de meest vleeschelijke krachten verscholen zijn.

Doch genoeg.

Van een kerkelijke beweging, die haar bezwaren en de gronden van haar actie, op zulk een onverklaarbare, slordige en onverdedigbare wijze, geformuleerd heeft, kennen wij in de historie geen tweede voorbeeld.

En toch, gelijk gezegd, rekenen wij dat Ds. Van Lingen niet toe.

Hij is blijkbaar overspannen en overprikkeld. Hij verkeert in een gemoedsstemming, die niet gedoogt, dat ge hem zijn eigen woorden toerekent.

En daarom, als we onder onze broederen ook het beeld van Ds. Van Lingen voor ons oproepen, dan verrijst voor ons niet het verwarde beeld, dat in dit vlu schrift zich afteekent, maar het beeld van vroeger, van den echten Van Lingen, die zich met zeldzame energie wijdde aan de schoone taak, die God hem op de hand had gezet.

Dáárin was hij groot.

„Erger dan gek?"

In het jongste *Bazuin*-nummer is Ds. Gispen weer bezig, zijn vriend te Jeruzalem op de hoogte te helpen van wat er in ons kerkelijk Nederland omgaat; ditmaal met een uitstapje op universitair terrein.

Hij heeft het namelijk over het besluit van den Amsterdamschen gemeenteraad, om de Universiteit *niet* op te heffen, en zegt daarvan, dat ook hij, stel hij was gemeenteraadslid geweest, waarschijnlijk *voor haar behoud* zou hebben gestemd

Zelf vindt hij dit wel wat vreemd, maar zijn opinie is nu eenmaal zoo.

Hij zegt toch:

Misschien vindt gij het nog *erger dan gek*, maar ik moet u eerlijk zeggen dat, zoo ik lid van den Raad ware, ik waarschijnlijk gestemd zou hebben voor het behoud van de Universiteit. Nu we eenmaal de Universiteit hebben, zou ik het een schande achten voor mijn vaderstad, als we haar van armoede moesten opdoeken, en een mal figuur maken voor geheel de beschaafde wereld. Want het motief voor de opheffing was alleen het geld. Het zou alleen als een maatregel van bezuiniging geschied zijn, zonder hooger beweegreden. De eigenlijke kwestie van het hooger onderwijs kwam geen stap nader tot de oplossing

Kreeg men een inzicht in de verderfelijke richting van het hooger onderwijs in het algemeen, dan stond de zaak natuurlijk geheel anders. Oordeelde men, dat het ongeloof en de afval van de Christelijke religie door de overige Universiteiten genoegzaam bevorderd werd, en dat Amsterdam niet noodig had jaarlijks eenige tonnen gouds te offeren voor nog meerdere uitbreiding van de ongeloofspropaganda, dan was er alles voor. En nu is het wel mogelijk, dat sommige heeren, die voor de opheffing gestemd hebben, hieraan dachten, maar de voorsteller stellig niet. Het lag niet in de strekking en bedoeling van het voorstel.

De theologische faculteit van onze stedelijke Universiteit is, geloof ik, niet rooder dan die van Leiden. Die sterk roode kleur schijnt voor velo jongelui eer goed dan kwaad te zijn. Indien er werkelijk zaligmakend geloof in het hart is, kan juist dat roode medewerken om de oude, beproefde paden, met meerder beslistheid te kiezen. Ik stem toe, dat wij het kwade niet mogen doen, opdat het goede er uit voortkome. Maar toch acht ik voor waarlijk geloovige studenten, een theosophische en ethische faculteit veel verleidelijker dan een vuurrood moderne.

Dit zeggen »erger dan gek" te noemen, is een qualificatie, die we natuurlijk aan de vrienden te Jeruzalem overlaten. Wij zeggen dat *niet*. De zaak is er ons te ernstig voor. Maar wel zij hier uitgesproken, dat zulk een oordeel door den officieelen redacteur van de *Bazuin*, in een blad, dat zoo nauw met het officieele orgaan van de kerken is verbonden, ons meer gesmart heeft, dan we zeggen kunnen.

Niet om den achtergrond van zijn overtuiging, want ook Ds. Gispen acht dat zulk een openbare Universiteit een stichting ter propageering van het ongeloof is; en zijn oordeel dat een vuurroode theologische faculteit, door de tegenstelling, minder gevaarlijk kan zijn dan een ethische, laat zich tot op zekere hoogte hooren.

Maar wat ons smart is, dat, waar zoo ernstig vraagstuk aan de orde is, *tegen* onze mannen in den Raad partij wordt gekozen, en *voor* onze tegenstanders.

Ds. Gispen kon althans weten, dat de Universitaire quaestie, dank zij het optreden van de heeren Fabius, Heemskerk en Hovy, ditmaal zeer principieel behandeld is; dat ook van radicale zijde vo'strekt niet alleen de financieele zijde op den voorgrond is geschoven; en dat er, naar aanleiding van Wuste's voorstel, een ernstige poging is gewaagd, om een einde te maken aan een bestaand schreeuwend *onrecht*.

Een onrecht hierin bestaande, dat de stad Amsterdam er, zonder eenige noodzakelijkheid, een Universiteit op na houdt, die slechts voor *een deel* der burgerij bruikbaar is, en waarvoor heel de burgerij gelijk op moet betalen.

En is het dan niet meer *spelend* aan zijn pen ontglipt, dan *ernstig* gesproken, om, na zulk een ernstigen strijd, aan onze dappere strijders toe te roepen: „Lieve heeren, als ik lid van den Raad was geweest, ik had toch ook waarschijnlijk tegengestemd".

En evenmin houdt het gebezigde argument een oogenblik steek.

Dat argument luidt: Als er een voorstel tot afschaffing was gedaan op grond van het verderfelijk karakter van zulk een Universiteit, zou ik mee hebben gedaan, maar nu alleen geldnood drong, zou ik er mij voor geschaamd hebben, als een schande voor mijn stad.

Weerspreekt toch de historie dit soort van argumentatie niet?

Ook Ds. Gispen weet zeer wel, dat de strijd voor de vrijheid van religie in het midden der 16de eeuw waarschijnlijk nooit tot gunstige beslissing zou hebben geleid, zoo het „Op den eersten April verloor Alba zijn Bril", ter oorzake van den tienden penning, er niet ware bijgekomen.

Moet ook daarvan nu gezegd: „Had ik toen geleefd, ik zou er toch tegen geweest zijn, want het ging per slot van rekening bij heel wat lieden om de dubbeltjes."

De zaak is, dunkt ons, deze, dat God de Heere het zóó besteld heeft, dat we geen geesten, maar *menschen* zijn, die daarom bij alle ding óók aan het lichaam, aan het stoffelijke, dus ook aan het geld zijn gebonden.

Dat geld doet in dit verband dienst om de geloovigen de eene maal te drukken, en de andere maal door offervaardigheid sterk te maken. En zoo ook heeft het bij de demonische richting het effect, dat ze de eene maal misbruik van haar overmacht maakt, en een ander maal *uit geldgebrek haar opzet moet prijsgeven*.

Gebeurt nu het laatste, dan verkneukelen we ons allerminst in een valsch Amsterdamsch patriotisme, maar danken den Heere dat Hij dit instrument tegen de eere zijns Naams bedwingt.

Als iemand equipage ging houden, en daardoor boven zijn kracht leefde, steekt er niets geen schande in, zoo hij die equipage afschaft, maar wel zoo hij ze *aanhoudt*, en ten slotte niet kan betalen.

En dat is metterdaad de toestand van Amsterdam.

Dit woord van ernst en critiek zouden we in de pen hebben gehouden, als een ander der broederen in een ander blad aldus geschreven had.

Niet nu aldus geoordeeld werd door geen minder dan *Ds. Gispen*, in een blad zoo half officieus als de *Bazuin*.

Doopleden.

In zake de quaestie der Doopleden ontving Prof. Rutgers dit schrijven uit Amerika.

Hoogel. Heer en Br.!

Gelijk bijna *alles* wat de *Heraut* wekelijks debiteert door ondergeteekende meestal met graagte, altijd met leering en soms met ongewone stichting gelezen wordt — las ik ook met belangstelling, toestemming en een groote mate van voldoening, uw gemotiveerd opstel, over een, van de ook hier feist »brandende kwesties" n.l. de beschouwing en de behandeling van zoogenaamde Doopleden.

Onder de lezing van uw lezenswaard epistel drongen zich de volgende vragen (waaruit weêr andere voortvloeiden) aan mij op, welke ik, o zoo gaarne, door u, in een of ander nummer van de *Heraut*, beantwoord zag; nl. deze:

1°. Wat verstaat Gij door het doen van belijdenis? De vraag moge onnoozel klinken en toch spreekt ook J. Nupoort, in zijn verklaring over Hellenbroeks vraagboek (ze dl. p 601 verklaring van Hellenbroeks 6e vraag over den H. Doop) van Belijdenis des geloofs en Belijdenis der waarheid. Eerstgenoemde is dan de erkentenis dat »niet alleen anderen maar ook *mij* vergeving van zonden enz. geschonken is" vr. 21 Cat.; laatstgenoemde een soort historisch geloof of een bloote toestemming der waarheid. Is het geloof, dat gij van de gedoopte kinderen vordert, omschreven in de 21e vraag van den Cat.?

2°. Wat te antwoorden en te doen aan gedoopte volwassen kinderen die op 20 à 30-jarigen leeftijd u toevoegen: »Lieve dominee! ik kan toch niet belijden en zoo maar aangrijpen, wat ik niet heb: ik geloof wel dat Gods Woord en uwe leer waarheid is, maar niet, »dat ook aan *mij*" persoonlijk, vergeving van zonde geschonken is?

3°. Waaraan of aan wien ontleent het kind van den niet- (zij het ook gedoopten) belijder het recht tot den H. Doop?"

4°. Waarom schijnt het gansche N. Testament deze ingrijpende en moeilijke kwestie met geen enkel woord te bespreken?

Met ongeveinsde achting en liefde,

Uw Dw. Dn. en Br.,
J. Keizer.

Graafschap, Mich. U. S.
13 Maart '93.

Hij verzoekt ons op deze vier vragen dit korte antwoord te plaatsen.

Ad. 1am. De belijdenis, die in de Christelijke kerk wordt gedaan, en op welke dan toegang tot het H. Avondmaal verleend wordt, kan alleenlijk zijn, en is dan ook altijd belijdenis des geloofs.

Ad. 2am. Wanneer iemand tegen het doen van belijdenis bezwaar maakt, dan kan dit bezwaar uit zeer verschillende oorzaken voortkomen: uit geheele afwezigheid van het beginsel des geloofs, uit misverstand van Gods Woord, uit verkeerde opvatting van de beteekenis en het doel der Avondmaalsviering, uit gebrek aan zelfkennis, uit verborgen gehechtheid aan de eene of andere zonde, uit onbeslistheid van keuze tusschen den dienst van God en dien der wereld, en uit vele andere beletselen meer. Naar gelang die omstandigheden zijn, is dus de gestelde vraag telkens geheel anders te beantwoorden; en daarvoor is natuurlijk allereerst zooveel mogelijk te onderzoeken, waaruit bij den persoon, met wien men te doen heeft, het bezwaar voortkomt. Dit alles echter valt buiten de behandelde kerkrechtelijke quaestie, en hoort tot het gebied der Pastoraal of herderlijke zorg. Intusschen is wel zeker, dat, zoowel op den tijd der belijdenis zelve als daarna, dergelijke bezwaren veel minder voorkomen, en ook gemakkelijker te behandelen zijn, wanneer het doen van belijdenis en de eerste Avondmaalsviering niet tot het zoste levensjaar, of zelfs nog langer, wordt uitgesteld, maar, naar den regel der Gereformeerde kerken in haren bloeitijd, reeds eenige jaren vroeger plaats heeft.

Ad. 3am. Het kind van een gedoopte, die wel geen belijdenis deed, maar toch nog niet tot openbaren en formeelen afval gekomen is, ontleent zijn recht tot den H. Doop aan de omstandigheid, dat het niettegenstaande de ontrouw zijner ouders moet gerekend worden tot het zaad der kerk en tot Gods verbond te behooren, en dat er in de aanvrage zijner ouders en in de stipulatie van een betrouwbaren doopgetuige genoegzame waarborg is voor de kerk, dat het in de leere der kerk zal opgevoed worden.

Ad. 4am. De hier bedoelde quaestie wordt in de H Schrift wel degelijk behandeld, door hetgeen zij over de kerk en over de noodzakelijkheid van belijdenis en Avondmaalsviering ons duidelijk leert. Afwijking van die leering is juist de oorzaak van de moeielijkheden, die zich thans weleens voordoen.

F. L. Rutgers.

Den inzender zal dit antwoord wel weer *te kort* zijn, maar men kan vier zulke ver reikende vragen niet zoo maar opeens tot in den wortel bezien.

Recensiën.

Tot onze blijdschap merken we, dat ook de predikantenwereld steeds meer aandacht aan de sociale quaestie gaat wijden.

Zoo verscheen nu weer *Christendom en de Sociale quaestie voor achttien eeuwen* van Ds. S. Uilers, een belangrijk pleidooi voor de waarheid, dat de Christelijke religie mede daaraan haar snellen wasdom dankte, dat ze ook op het leven, en met name van zijn oeconomische zijde, inwerkte. En ten andere *Het sociale vraagstuk, een wekstem voor de gemeente*, van Dr. A. J. Th. Jonker, een stuk waar we allen lof voor hebben, en dat slechts ontsierd wordt door de kleingeestigheid, dat het op *alle* actie wees, maar den moed, den zedelijken moed miste, om ook te verwijzen naar het Sociale Congres.

Kinderachtig!

Vooral tegenover geschriften als van Noorman, *Sociale verwarring*, is het anders gesteld, dat ook het hoog belang van het Christelijk element steeds meer op den voorgrond worde gesteld. En hierom danken we ook Dr. Jonker voor zijn bijdrage.

Apologetisch in meer algemeenen zin is *Eén ding is noodig*, van den ouden Adama van Scheltema. Een nagalm uit een ernstig leven, dat den Christus nooit losliet, en daarom ook anderen tot den Christus oproept.

Spurgeons *Woorden der wijsheid voor het dagelijksch leven*, bij Honig te Utrecht uitgekomen, bieden uitingen van Spurgeon, niet apologetisch, maar practisch; een voedsel van krachtiger mengsel.

Van lichter allooi is *Sören Kierkegaard's Aanmerkt de lelien des velds enz.* vertaald door Ds. H. H. Barger, in echt Noorsche verhevenheid, soms te ideaal, maar toch altoos bezielend.

En wil men nog lichter lectuur, dan neme men *Ben-Hur* van J. Wallace, waarvan de 2e druk bij Bolle te Rotterdam in afleveringen loopt, een verdichte voorstelling uit het leven in de dagen van Jezus, en waarin ook de Christus zelf optreedt. Een soort verdichtingen, die waarde bezitten als inkleeding, om ons de toenmalige toestanden en het toenmalige leven te teekenen, maar die altoos eenigszins bedenkelijk zijn, omdat het zoo gewaagd blijft den persoon van den Heiland er in te vlechten.

Kuyper.

Uit de Pers.

Over het ontbreken van de Opzieners der gemeente bij onze kranken schrijft Ds. Winckel in de *Z. Holl. Kerkbode* dit goede woord:

Ambtsdragers, zoowel leeraars als ouderlingen en diakenen kunnen door plichtverzuim dikwijls *veel* bederven. In menige gemeente zouden er heel wat minder moeilijkheden zijn indien de opzieners der kerk de leden aan de huizen meer bearbeiden. Ook in aanmerking nemende de vele werkzaamheden die aan de rechte bediening van de ambten verbonden zijn, vooral nu dikwerf in naburige gemeenten zooveel te arbeiden is om de genabuurde kerken tot reformatie te brengen, moet toch beleden: er kon nog zooveel meer gedaan, dan er gedaan wordt."

Maar dit neemt niet weg, dat al is er in deze schuld bij de ambtsdragers (die in deze al te dikwijls zonder orde arbeiden) men dezen menigmaal veel verwijt, dat niet op hunne rekening mag worden gesteld

Hoe menigmaal komt het voor dat men in de gemeente klaagt, dat ingeval van ziekte de leeraars, of in vacante gemeente de ouderlingen niet naar den kranke komen omzien Daar maakt men ben dikwijls een grief van: »Vader heeft al zoolang ziek gelegen, maar wij hebben nog geen ouderling of dominé gezien" Deze klacht hoort men telkens Toch is dit verwijt haast altijd ongegrond, omdat er bijna altijd verzuimd wordt, van de ziekte die in een gezin der gemeente sloop, aan de ambtsdragers kennis te geven.

Hoe spoedig is men er bij om, in geval van eene eenigszins ernstige ziekte, een geneesheer te laten halen! Maar men denkt er haast niet aan (de uitzonderingen bevestigen den regel) om ook een opziener der gemeente bij zich te ontbieden. En toch is daarvoor een uitdrukkelijk apostolisch bevel gegeven Men lese slechts na wat geschreven staat in Jacobus 5 : 14 en 15 Daar vindt men: »Is iemand krank onder u? *dat hij tot zich roepe de ouderlingen* der gemeente, en dat zij voor hem bidden hem zalvende met olie in den naam des Heeren; en het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden." Er is hier zelfs eene heerlijke belofte aan het gebed der opzieners der gemeente verbonden. In het voorbijgaan zij hier opgemerkt dat uit deze plaats blijkt hoe onschriftuurlijk de Roomschgezinden handelen, wanneer zij alleen dan het laatste oliesel van den dienaar der kerk begeeren, wanneer hun lichamelijke toestand (naar den mensch gesproken) hopeloos wordt.

Uit het niet roepen van de opzieners der gemeente blijkt zonneklaar dat velen op de behoudenis der onsterfelijke ziel minder acht geven, dan op de behoudenis des lichaams Immers in geval van ziekte, als die ziekte ten minste van eenigszins ernstigen aard is, laat men *nooit* na den medicijnmeester te ontbieden.

Nu is het ons wel bekend dat velen met het oog op hun toestand voor de eeuwigheid zeggen: »de dominé kan mij toch niet helpen." En dit is waar ook. Maar ook kan de medicijnmeester niemands lichaam gezond maken, al schrijft hij ook de beste geneesmiddelen voor en al wijkt zijne schaduw niet van het ziekbed. Aan 'sHeeren zegen is ook hierbij alles gelegen. Het is overgeestelijk en daarom ongeestelijk als men met een beroep op 'sHeeren almacht den weg der middelen niet wil bewandelen.

En zoo is het ook geheel af te keuren als men den leeraar der gemeente 't huis laat, terwijl men denkt: »de leeraar kan mij toch niet helpen." Men wandele ook hierbij in den geordineerden weg; daarop kan men zegen verwachten

Vele zieken denken ook wel: de leeraar zal wel met mijn toestand bekend zijn. Doch al denkt men dit ook het is menigmaal niet het geval en bovendien blijft laten roepen altijd plicht. Wat baat het een mensch zoo hij ook zijne gezondheid herwint en lijdt schade aan zijne ziel?

Hiermede willen wij niet zeggen dat leeraars en ouderlingen geen ziekenbezoek behoeven te doen wanneer men hen niet ontbiedt. Integendeel het is en blijft de roeping van de opzieners om te zoeken het weggedrevene ook door ziekenbezoek te recht te brengen, al worden zij er niet toe genoodigd.

Maar wanneer iemand zonder kennis te geven aan de opzieners, op zijn krankbed onberecht blijft, dan heeft hij de schuld bij zich zelven te zoeken.

Deze opmerking is juist.

Er moet wederkeerig levensruiting tusschen de opzieners en de gemeente bestaan Niet een wachten, of de opziener wel komt, maar als hij niet vanself komt, moet hij geroepen, ook opdat de ijver in zijn bediening telkens nieuwen prikkel ontvange.

— —

In de *Amst. Kerkbode* brengt Ds Van Schelven nogmaals de circulaire der Deputaten voor de Zending ter sprake, en zegt er van:

Voor het feit, dat broederen Deputaten eenig licht hebben pogen te ontsteken over de overwegingen waardoor zij geleid worden in de zaak van Dr. Scheurer, zijn wij natuurlijk dankbaar.

Dat zij dachten daarbij alleen te doen te hebben met de bedenkingen van eenige bladen of personen, is, zoo wij ons niet vergissen, niet geheel juist, daar wij meenen dat althans enkele kerken officieel bezwaren in dienzelfden geest hebben geopperd

Of zij evenwel geslaagd zijn in hun toeleg om alle ongerustheid weg te nemen staat o. i. nog niet zoo vast, daar de hoofdpunten van bezwaar in dit stuk niet worden aangeroerd.

Wij laten daar, dat door hen een beroep gedaan wordt niet op wat door de Generale Synode vastgesteld is, maar op wat beiderzijds in de nog afzonderlijk vergaderde Synoden verhandeld werd. Op dat eerste komt het echter aan, en het andere kan alleen als toelichting daarvan dienen om de bedoeling en den zin der woorden toe te lichten.

Maar onvolledig is het stuk zeer zeker, daar er niets in voorkomt om de aanstelling te rechtvaardigen van een *Zendeling arts*; waarover immers ook door de voormalige Christelijke Gereformeerde kerk nooit eenige instructie aan haar Deputaten werd verstrekt.

Zelfs blijkt nu nog niet eens wat naar der Deputaten meening, Dr. Scheurer zijn zal: een arts in den dienst der Zending, of een Zendeling die tevens ook geneeskundige hulp zal bewijzen.

Die onzekerheid heeft het meest de ongerustheid gaande gemaakt. Een zekere onregelmatigheid in de manier van uitzending was allicht later nog te herstellen. Iets dergelijks zal wellicht toch nog moeten geschieden met betrekking tot hen, die door de Nederlandsche Gereformeerde Zendingvereeniging werden uitgezonden.

Maar hier gaat het om geheel iets anders; om eene vraag die de geheele positie van Dr. Scheurer beheerscht, wordt hij Dienaar des Woords, men zende naar den regel daarvoor gesteld; wordt hij Arts men onderwerpe eerst aan de kerken de vraag, of zij zich gerechtigd mogen achten tot zulk een stap. Ook voor Dr Scheurer hangt daaraan zooveel. Voor dezen broeder zelf is het toch van belang, dat hij duidelijk zijn positie geteekend zie, en wete wat hij nu eigenlijk is naar de schatting der kerken, en welk verband er tusschen hem en die kerken bestaat.

Voorts zij de vraag geoorloofd, of het goed is om onder de benaming van *theoretische beschouwingen* op zij te schuiven, wat te berde gebracht is aangaande ambt, uitzending, macht van deputaten enz.

't Is mogelijk dat wij ons vergissen, maar in die aanduiding schemert o. i iets door, alsof die vragen als van minder gewicht worden beschouwd en wèl goed voor bespreking in een kransje waar men zich met redeneeren bezig houdt, maar niet voor mannen, bij wie het op handelen aankomt.

Dat mag toch niet waar het vragen geldt, die niet, als zaken van orde alleen op verschillende wijze misschien beantwoord kunnen worden, zonder dat daardoor eenige grondregel geweld wordt aangedaan, maar de vragen hierbij ter sprake gebracht, raken de grondslagen van ons kerkelijk leven, gelijk die in de Schrift zijn aangegeven.

Daarom betreuren wij dit wijl ook wij het wenschelijk achten, dat niets de geestdrift doove in eene zaak zoo heilig en heerlijk als de zending; en dat misverstand hierin geenerlei verdeeldheid en verkeerdheid opkomen doe.

Met het oog op de missie van den heer Scheurer, kunnen wij met zekerheid melden, dat hij als aanstaand Dienaar des Woords onderzocht is, en eerlang als beroepen Dienaar voor Midden-Java te Rotterdam in zijn ambt zal bevestigd worden.

Kuyper.

Officieele Berichten.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 14 April.)

L. S.

Aan de Gereformeerde kerken wordt door dezen kennis gegeven, dat op de lijst van de Gereformeerde Kerken in Nederland, bij de Hooge Overheid de volgende veranderingen zijn aangebracht:

Geschrapt zijn:

No 405 de Gereformeerde kerk te Amstelveen A.
» 406 de Geref. kerk te Amstelveen B.

Toegevoegd zijn:

Onder no. 701 de Geref. kerk te Moordrecht, Classis Gouda;
» » 702 de Geref. kerk te Abbenbroek; en
» » 703 de Geref. kerk te Ouddorp, beide Classis Brielle;
» » 704 de Geref kerk te Amstelveen;
» » 705 de Geref. kerk te Overtoom (Nieuwer-Amstel), beide Classis Amsterdam;
» » 706 de Geref. kerk te Zunderdorp (Nieuwendam); Classis Edam;
» » 707 de Geref. kerk te Rijswijk, Classis 's Gravenhage.

Namens Deputaten voor de Corresp. mid. Hooge Overheid,
M. Noorditzy,
Secretaris.

Kampen, 12 April 1893.

— —

Kort verslag van de vergadering der Classe Koevorden gehouden te Emmen 28 Maart 1893.

Naar toerbeurt is Ds. Goris praeses en Ds. Huls scriba.

De praeses stelt voor eerst een paar protesten te behandelen, die Br. zijn er reeds.

De vergadering keurt dat goed. Nadat de noodige inlichtingen zijn gegeven, wordt eerst de een geroepen en met hem de zaak behandeld en besproken. Na een breedvoerige behandeling keurt de vergadering het besluit des kerkeraads goed en nu teekent bedoelde Br. ook hiertegen protest aan. Met het andere protest gaat het evenzoo. De vergadering keurt het besluit des kerkeraads goed en nu teekent ook die Br. protest aan.

Nu komt in behandeling het Consulentschap met de vacatuurbeurten. Spoedig heeft de geheele Classe, bestaande uit 9 gemeenten, maar één predikant. Hoe moet er in de behoeften met Doop- en Avondmaalsbediening worden voorzien? Wij moeten, is aller oordeel, een beroep doen op de Pred. in de provincie. Aan den scriba wordt opgedragen zoo spoedig mogelijk aan de correspondenten der Classen te schrijven of b. v. de Classen, indien het gevraagd werd, wil helpen als volgt, *Assen*: Emmen en Schoonoord; *Beilen*: Aalden, misschien ook Gees; *Hoogeveen*: Koevorden en misschien ook Gees Sleen, Schoonebeek en Nieuw-Dordrecht blijven dan nog voor rekening van den predikant der Classe.

Tot afgevaardigden naar de e.k. provinciale Synode worden benoemd:

Primi.	Secundi:
Ds. R. Huls.	F. Hinnen.
Ouderling H. Poppen.	J. H. Zwaveling.
» H. Zandtiog.	W. Kremer.
» M. Busstra.	E. Diemer.

De antwoorden op de vragen van Art. 41 D. K. zijn bevredigend.

De praeses neemt met een hartelijk woord afscheid. 't Is mij leed, zegt hij, u te verlaten, denkende aan de liefde en belangstelling in uw midden ondervonden. De scriba beantwoordt dat met een enkel woord. Moge God onzen broeder te Veenwoudsterwal zegenen!

Op verzoek van den praeses laat de scriba zingen psalm 133 : 3 en eindigt met dankzegging.

— —

Kort verslag van de vergadering der Classis Breukelen, gehouden den 6en April in het kerkgebouw der Geref. Kerk A te Breukelen.

Ds. Dee, die naar toerbeurt deze Classis vergadering als praeses had moeten leiden, is door ziekte afwezig, zoodat men overging tot het stellen van een moderamen, hetwelk bestond uit de volgende broeders: Ds P. M. Ochtman praeses, Ds. W. Maan assessor en br. B. S de Beer scriba. Daarna spreekt de praeses een hartelijk welkom toe aan Ds. J. v. Henten, die voor het eerst op de classis aanwezig was.

Aan de orde is het praeparatoir examen van den heer Willem Verhoef Nzn. van Baambrugge theol. cand. aan de V. U., waarmede een aanvang wordt gemaakt. Daar ZEw. een korte predikatie moet houden uit 2 Cor. 5 : 19, zingt de verg. vooraf Ps. 81 : 12, en gaat Ds. Maan voor in gebed Na de korte predikatie onderzoekt Ds Ochtman ZEw. in de geschiktheid der prediking.

Ds. Maan onderzoekt exegese Hebr. O. T. Gen. 4 en Ds. v. Henten exegese Gr. N. T. 1 Cor. 1.

Ten laatste onderzoekt Ds De Koning ZEw. in de leerstell. Godgel., waarna verschillende br Oud. nog eenige navraag deden.

De uitslag van dit examen en de daarop volgende stemming was, dat ZEw. met algemeene stemmen werd toegelaten, te staan naar den dienst des Woord in de Geref. kerken. Nadat de examinandus de belofte had afgelegd, getrouw in het verkondigen van Gods Woord te zullen blijven, wordt hem door den Praeses Gods zegen toegewenscht, en zingt de vergadering hem Ps 134: 3 toe.

Ingekomen stukken: Aanvrage van 2 broeders, om toegelaten te mogen worden tot het onderzoek naar Art. 8 D. K., op de a.s. Prov. Syn. te Utrecht. De Classis geeft daartoe volkomen hare toestemming.

Voorstel van de kerk van Kockenge, om geen oefenaars meer toe te laten. Na eenige discussie wordt besloten deze zaak te verdagen tot de volgende Cl.

Afvaardiging voor de Prov. Syn.

Bij meerderheid van stemmen worden de volgende brs. gekozen:

Ds. H. de Koning, Ds. W. Maan, Br. Oud. J. v. d Bijl en M. Oussoren tot Primi en de brs. Ds. J. v. Henten, Ds. P. M. Ochtman, br. Oud. G. Davelaar en Corver tot Secundi.

Met blijdschap deelt de praeses mede, dat de beide kerkgroepen A en B te Breukelen, Ll. week zijn ineengesmolten.

Omvraag. Hoe te handelen op de a.s. Syn., daar er nog geen Agenda is. De afgevaardigden krijgen last te handelen overeenkomstig Gods Woords en naar de belijdenis der kerk, en zoo er soms gewichtige punten op het Agenda mochten voorkomen, vooraf een buitengewone Classisverg zaam te roepen.

Sluiting. Na het zingen van Ps. 131 : 4 sluit de praeses deze verg. met dankzegging.

— —

Kennisgeving aan de classen der Ger. kerken in Friesland.

Naar aanleiding van het bericht van den Wel-Eerw. heer Ds J. H. Feringa in het vorige No. van het *Kerkblad*, hebben de ondergeteekenden de eer aan de classen der Geref. kerken in Friesland te berichten, dat de datum voor de a.s. Synode in deze provincie eerst later zal worden opgegeven, na ontvangst van de in die kennisgeving genoemde rapporten.

Namens de classe Leeuwarden,

De Deputaten,
Ds. J. v. Andel.
W. C. v. Munster.

Buitenland.

Zwitserland. Uit de vrije kerken in Zwitserland.

In Zwitserland hebben de vrije kerken haar ontstaan te danken aan de Réveil. Dit is het eerst in Geneve openbaar geworden. De predikanten van de stad van Calvijn predikten voor het grootste deel rechtzinnig, enkele echter waren van de rationalistische school der 18de eeuw. Er was in de Staatskerk weinig leven te vinden. Aan het hoofd eener bewe-